

Nya 145 kV-ledningar mellan befintlig ledning L31 och planerat industriområde i Mariestads kommun, Västra Götalands län

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Underlag inför Länsstyrelsens beslut om Betydande miljöpåverkan

April 2023

Projektorganisation

Ellevio AB
Box 242 07
104 51 STOCKHOLM

Telefonväxel: 08-606 00 00
Org.nr: 556037-7326

Projektbrevlåda: mariestad@ellevio.se

Projektledare: Emma Edvardsson
Tillståndsfrågor: Sofia Miliander

MKB

Rejlers Sverige AB
Box 30233
104 25 Stockholm
rejlers.se

Uppdragsledare: Fredrik Nystrand
MKB-handläggare: Liselott Evasdotter
Granskare: Camilla Winqvist

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Samrådets genomförande	4
3	Yttranden och bemötanden	6
3.1	Länsstyrelsen i Västra Götalands län	6
3.2	Mariestads kommun	11
3.3	Övriga myndigheter och statliga verk	12
3.4	Organisationer	14
3.5	Fastighetsägare och allmänhet	15

1 Inledning

Syftet med föreliggande samrådsredogörelse är att sammanfatta samtliga yttranden från myndigheter, organisationer, företag, fastighetsägare och övriga berörda som inkommit under genomfört samråd. Ellevio bemöter de inkomna synpunkterna i denna samrådsredogörelse.

Samrådsredogörelsen utgör en bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen som i sin tur utgör en del av koncessionsansökan.

2 Samrådets genomförande

Samrådet genomfördes under tiden 2 januari–17 februari.

Annons om samråd och öppet hus har annonserats i Mariestadstidningen lördag den 7 januari.

Onsdagen den 18 januari hölls öppet hus i Ullervads kyrkas församlingshem Marci hus i Ullervad kl 15–19.

Samrådsgruppen utgjordes av alla ägare till fastigheter inom 200 m åt varje håll från de alternativ ledningssträckningarnas centrumlinje. Även ägare till fastigheter precis utanför 200-metersgränsen har inkluderats så att alla grannar och närboende inkluderades.

Tabell 1. Samrådsparter i föreliggande samråd.

Myndigheter	Inkom med svar
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	2023-02-15
Mariestads kommun	2023-02-08
Elsäkerhetsverket	2023-01-04
Försvarets radioanstalt (FRA)	-
Försvarsmakten	2023-02-15
Luftfartsverket	2023-01-19
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	2023-01-03
Post- och telestyrelsen	-
Region Västra Götalands län, enheten för regional utveckling	-
Riksantikvarieämbetet	-
Sveriges geotekniska institut	2023-02-17
Sveriges geologiska undersökning	-

Samrådsredogörelse

Skogsstyrelsen	2023-02-10
Strålsäkerhetsmyndigheten	2023-02-10
Svenska kraftnät	2023-01-04
Trafikverket	2023-01-27
Såtenäs flygplats	-
Skövde flygplats	-
Örebro flygplats	-
Falköpings flygplats	-
Karlskoga flygplats	-
Karlstad flygplats	-
Organisationer	
BirdLife Sverige	-
Lantbrukarnas riksförbund (LRF)	-
Naturskyddsföreningen	2023-02-16
Mariestads fågelklubb	-
Svenska turistföreningen, STF Skaraborg	-
Västergötlands ornitologiska förening	-
Företag	
Bredbandsfiber i Odensåker Ek. förening	-
Norra Vadsbo fiber Ek. förening	-
VänerEnergi AB	-
Fastighetsägare och allmänhet	
Eklunda 1:4	2023-02-12
Eklunda 3:16	2023-02-12
Privatperson 1	2023-02-12
Segerstad 1:1, Rösslingen 17	2023-02-12
Segerstad 12:1	2023-02-12

Segerstad 2:4	2023-02-12
Segerstad 2:20	2023-02-12
Borrud 18:1, Eklunda 1:4, 3:16 Erikstorp 2:1 Segerstad 1:19, 2:4, 2:20, 12:1 Ullervad 2:2-5, 20:1, 21:2, 25:1	2023-02-09
Erikstorp 1:4	2023-04-03

3 Yttranden och bemötanden

Yttranden har inkommit från Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Mariestads kommun, olika myndigheter, Naturskyddsföreningen samt fastighetsägare och allmänhet, se bilagor 7-11.

3.1 Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Länsstyrelsen skriver att de bedömer att samrådsunderlaget med bilagor i stort sett beskriver val av alternativa sträckningar och förutsättningarna på ett bra sätt. Utifrån ett elnätsbehov och nätförsörjning är det positivt att dessa ledningar byggs. Dessutom kan de aktuella ledningarna nyttjas för att ansluta tillkommande elproduktion i området när steg 3-ledning är utbyggd. Länsstyrelsen önskar dock några förtydligande i det kommande arbetet med miljökonsekvensbeskrivning. Beslut om betydande miljöpåverkan kommer tas i senare skede av Länsstyrelsen.

Förordad sträckning

Länsstyrelsen bedömer att den förordade sträckningen är lämplig utifrån ett antal faktorer. Utifrån naturperspektivet delar Länsstyrelsen Ellevios bedömning att den förordade sträckningen är den lämpligaste. Det är även positivt att den förordade sträckningen inte berör jordbruksmark.

Utifrån närheten till bostäder är de båda alternativen likvärdiga. Skyddsavstånden (utifrån risker med elektromagnetiska fält) verkar utifrån underlaget vara väl tilltagna.

Utifrån ett vattenperspektiv gör Länsstyrelsen bedömningen att förordad sträckning är att föredra. Länsstyrelsen vill dock poängtera att ingen av de två alternativa sträckningarna är optimala då etablering sker över en dricksvattenförekomst samt i nära anslutning till Tranbärsmossen, där förordad sträckning löper genom delen som har pekats ut som en historisk våtmark.

Länsstyrelsen anser att ett förbättrat planeringsunderlag vad gäller kulturmiljö är till fördel innan man förordar sträckning, för att undvika konflikt i senare skede. Det är dock upp till Ellevio att fatta beslutet som grundas på en sammanvägd bedömning.

Vägledning inför kommande skede

Revlummer

Ett eller två bestånd med revlummer påverkas enligt samrådsunderlaget av det förordade alternativet. Revlummer är fridlyst. För att förbuden i 9 § artskyddsförordningen ska aktualiseras krävs en risk för påverkan på den skyddade artens bevarandestatus lokalt i området. Länsstyrelsen anser därför att Ellevio behöver utreda hur bevarandestatusen för revlummer ser ut lokalt i området. Finns det gott om bestånd i angränsande skogsområden som inte berörs? Om det blir påverkan på bevarandestatus lokalt så krävs dispens.

Ellevios bemötande

Inom ramen för den kommande MKB:n kommer Ellevio att utreda hur bevarandestatusen för revlummer ser ut lokalt. Om det visar sig att det blir påverkan på bevarandestatusen lokalt så kommer Ellevio att söka dispens.

Större vattensalamander

Vid Stora Sumpen, ca 200 m norr om den planerade transformatorstationen, kommer kompensationsdammar/våtmarker att anläggas dit större vattensalamander och andra groddjur (skyddade arter) ska flyttas under våren 2023. Om dessa åtgärder genomförs kommer de nya lekdammarna och livsmiljöerna på land kring dessa (upp till några hundra meter ifrån dammarna) omfattas av artskyddet. Även vandrande individer är skyddade. Det finns även en befintlig damm, där bland annat större vattensalamander har konstaterats, vid Skogsbo knappt 200 m väster om platsen för ny transformatorstation. Närheten till dessa dammar och livsmiljöer är en aspekt som behöver beaktas i planeringen av ledningsdragning och ny transformatorstation. Hur kan undvikande av skada på groddjur, samt deras livsmiljöer och viloplats, säkerställas?

Sökande behöver säkerställa i miljökonsekvensbeskrivningen att anläggningsarbete och kommande underhållsarbete kan genomföras utan påverkan på skyddade arters livsmiljöer. Utifrån att lämpliga försiktighetsåtgärder vidtas så kommer ny nätkoncession inte innebära betydande miljöpåverkan. Men om det vid framtagandet upptäcks att stolpar och den nya stationen inte kan placeras och underhållas i framtiden utan att påverka livsmiljöerna för arterna enligt 4 § artskyddsförordningen så ska ledningssträckningen antas innebära betydande miljöpåverkan.

Ellevios bemötande

Vid uppföljande möte med Länsstyrelsen föreslog Länsstyrelsen att Ellevio tar kontakt med de konsulter som arbetat med kompensationsdammen för att höra om de tror att det finns övervintringsförutsättningar vid ledningssträckningen.

I den kommande MKB:n kommer Ellevio att beakta närheten till livsmiljöer för större vattensalamander. MKB:n kommer även att hantera hur undvikande av skada på groddjur, samt deras livsmiljöer och viloplatsen kan säkerställas. Om det visar sig att det blir påverkan på bevarandestatusen lokalt så kommer Ellevio att söka dispens.

Ellevio vill förtydliga att miljökonsekvenserna för transformatorstationen hanteras inom ramen för 12:6-samråd för stationen. Länsstyrelsens yttrande kommer att beaktas även inom arbetet med stationen.

Ullervad – dricksvattenförekomst med MKN

I samrådsunderlaget framgår att en luftledning som korsar en grundvattenförekomst med faslinor inte medför några negativa konsekvenser och att påverkan på vattendrag kan undvikas då det finns möjlighet att styra stolparnas placering. Både förordad sträckning och alternativ 2 passerar genom Ullervad dricksvattenförekomst som omfattas av vattendirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG). Inom dricksvattenförekomsten kan det förekomma vattentäkter som har beviljats tillstånd till vattenuttag. Ellevio behöver ta särskild hänsyn till dessa. Enligt vattendirektivets artikel 7 ska vattenförekomster som används för uttag av viss kvantitet eller reserverats för framtida uttag skyddas för att garantera tillgången på vatten av god kvalitet. Ellevio behöver därför beskriva hur etablering och underhållsarbeten påverkar grundvattenförekomsten samt säkerställa genom skyddsåtgärder att både kvalitet och kvantitet inte riskerar att försämrans.

Ellevios bemötande

I MKB:n kommer Ellevio förtydliga att grundvattenförekomsten är ett skyddat område enligt vattenförvaltningsförordning (VFF). I den MKB:n kommer Ellevio även att beskriva hur etablering och underhållsarbeten påverkar grundvattenförekomsten och presentera skyddsåtgärder som säkerställer att både kvalitet och kvantitet inte riskerar att försämrans.

Markavvattningsföretag

Transformatorstationen är lokaliserad inom ett område med markavvattningsföretag. Ellevio behöver utreda eventuell påverkan på markavvattningsföretaget och om det finns anledning att ompröva eller upphäva detta. Samråd bör alltid hållas med markavvattningsföretaget som sakägare. Kopior av handlingar (akten) kan beställas via vattenarkivet.vastragotaland@lansstyrelsen.se.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för upplysningen att transformatorstationen är lokaliserad inom ett område med markavvattningsföretag. Enligt akten, som beställdes, är det en skogsdikning som utfördes. Transformatorstationen omfattas inte av koncessionen för aktuell ledning. Stationen kommer att hanteras i ett separat samråd (12:6) och bygglovsprocessen. Inom ramen för 12:6-samrådet för den nya stationen kommer samråd att hållas med de fastigheter som ingår i markavvattningsföretaget och eventuell påverkan på företaget att utredas.

Historisk våtmark

Området kring Tranbärsmossen har pekats ut som en historisk våtmark från 1800-talet. Utbredningen har ändrats med dikningsföretag och skogsbruk. Förordad sträckning ser ut att passera i anslutning till sankmarken. Ellevio behöver närmare beskriva hur åtgärderna påverkar den historiska våtmarken. Historiska våtmarker kan vara lämpliga platser att återvätta som en klimatanpassningsåtgärd. Ellevio bör ta hänsyn till detta och om möjlig anpassa ledningsdragningen/ stolpplaceringen så att en återvättning inte omöjliggörs.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för upplysningen att området kring Tranbärsmossen har pekats ut som en historisk våtmark. Vid uppföljande möte med Länsstyrelsen fick Ellevio länk till Generalstabskartan med historiska våtmarker. Ellevio kommer att anpassa stolpplaceringen så långt det är möjligt med hänsyn till den historiska våtmarken. En stolpplacering inom den historiska våtmarken kommer inte hindra en eventuell återvättning.

Diken

Inom båda sträckningarna förekommer flertalet diken. Om anläggningsskedet gör det nödvändigt med åtgärder i diken behöver Ellevio anmäla vattenverksamheten till Länsstyrelsen.

Ellevios bemötande

Inga stolpar kommer att placeras så att de permanent skadar vattendrag. Passage av diken kommer att behöva ske under avverkning och byggnation. För att undvika påverkan på vattenmiljön kommer tillfälliga broar (stockbro eller liknande) att användas. Länsstyrelsen förtydligade vid uppföljande möte att passage av vattendrag med tillfällig bro inte utgör vattenverksamhet.

Skyddsåtgärder - vatten

Ellevio behöver säkerställa att uppställnings- och serviceplatser för maskiner anordnas på ett minsta avstånd av 50 meter från grundvattenförekomsten både vid etableringsfasen och framgent vid underhållsarbeten. Vidare behöver Ellevio förtydliga när körning på våtmark och i sumpskog får ske; vilka tidpunkter, förutsättningar, maskinval och metoder som ger minsta möjliga grad av körskador.

Ellevios bemötande

I den kommande MKB:n kommer Ellevio att förtydliga skadeförebyggande åtgärder för vatten, inklusive grundvattenförekomsten samt våtmarker och sumpskogar.

Elektromagnetiska fält

I beskrivningen över miljöpåverkan ska elektromagnetiska fält och dess nivåer i förhållande till närboende beskrivas.

Ellevios bemötande

I den kommande MKB:n kommer Ellevio att beskriva elektromagnetiska fält och dess nivåer i förhållande till närboende.

Kulturmiljö

Inom påverkansområdet för den av Ellevio förordade sträckningen och alternativ 2 finns knappt några forn- eller kulturlämning. Terrängtypen är skogsmark, vilket ur ett kulturhistoriskt perspektiv har fungerat som utmarksområde. Det historiska resursutnyttjandet har sannolikt efterlämnat så kallat skogliga lämningar, efter kolning, tjärframställning, och möjligen även lägenhetsbebyggelser. Förhistoriska spår ska inte uteslutas. Guldfyndet L1961:7189 antyder förhistoriska gravar. Fornlämningsskildern speglar troligen inte den faktiska förekomsten av forn- och kulturlämningar.

I jämförelse är de båda ledningsalternativen i stort sett jämbördiga vad gäller påverkansgrad på kulturmiljö. Länsstyrelsen anser att ett förbättrat planeringsunderlag vad gäller kulturmiljö är till fördel innan man förordar sträckning eftersom det är sannolikt med okända forn- och kulturlämningar inom de båda sträckningsalternativen. Båda sträckningsalternativen bör därför omfattas av en arkeologisk utredning steg 1, dvs översiktlig kart- och arkivstudie samt fältinventering (inga markingrepp) för att undvika konflikt i senare skede. När bättre underlag föreligger finns möjlighet att förordas ett alternativ mot det andra med hänsyn till fornlämningar. Det är dock upp till Ellevio att bestämma den mest lämpliga sträckningen som grundas på en sammanvägd bedömning.

Ellevios bemötande

Ellevio kommer under våren ansöka om en arkeologisk utredning etapp 1 för vald sträckning.

Ellevio anser att det finns tillräckligt med underlag för att göra en sammanvägd bedömning om lämpligaste sträckningen. I och med att eventuella nya fynd av kulturlämningar kan undvikas genom väl vald stolpplacering är enstaka nya fynd av lämningar inte avgörande för valet av förordad ledningssträckning.

Ellevios sammanfattande bemötande

Ellevio tackar för yttrandet och för värdefull vägledning inför kommande skede. Ellevio uppskattar att Länsstyrelsen skriver att de bedömer att samrådsunderlaget beskriver sträckningar och förutsättningar på ett bra sätt.

De olika sakfrågorna bemöts ovan direkt under respektive ämne.

3.2 Mariestads kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskott har beslutat att förordas Ellevio att fortsatt planera för förordat alternativ till sträckning för nya 145 kV-ledningar.

Bedömning ur miljömässig dimension

Projektets miljöpåverkan hanteras inom ramen för ansökan om nätkoncession. Efter beslutad sträckning kommer en miljökonsekvensbeskrivning upprättas som underlag för ansökan om tillstånd enligt ellagen (1997:857). För den nya nätstationen som är föreslagen lokaliseras sydost om planområdet kommer samråd med länsstyrelsen genomföras enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (1998:808). Till det aktuella samrådsunderlaget har berörda områdets naturvärden inventerats enligt nationell standard.

Bedömning ur social dimension

Projektets påverkan på sociala värden och konsekvenser kommer liksom miljöpåverkan hanteras inom ramen för den kommande miljökonsekvensbeskrivningen som tas fram när ledningssträckning är bestämd.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kostnaderna för tillståndsprocess, projektering och byggnation med mera står kunden (AB Volvo) för. Den planerade ledningen kommer kräva ledningsrätt, vilket ledningsägaren

ansöker om hos lantmäteriet. I samband med detta behöver markupplåtelseavtal ingås av Ellevio med berörda markägare för ledningen.

Ellevio kommer erbjuda fastighetsägare som berörs av ledningssträckningen intrångsersättning. Kommunen äger ingen mark som berörs av föreslagna ledningssträckor. Däremot äger kommunen mark som berörs av planerad nätstation som är föreslagen strax sydost om planerat industriområde.

Slutlig placering fastställs senare i processen och kan bland annat påverkas av vad som framkommer i samråd med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (1998:808). Om det slutligen fastställs att nätstationen behöver placeras på mark som kommunen äger, kommer Ellevio vilja köpa den berörda marken. Således behöver kommunen ingå marköverlåtelseavtal om försäljning av marken.

Projektet är en förutsättning för Volvokoncernens planerade etablering av batterifabrik i området Korstorp och får därmed ha stor ekonomisk betydelse lokalt, nationellt och internationellt.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet.

3.3 Övriga myndigheter och statliga verk

Elsäkerhetsverket skriver att de inte har några synpunkter i detta skede av tillståndsprocessen.

Försvarsmakten skriver att de inte har något att erinra i rubricerat ärende.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap skriver att de inte har något att invända.

Statens Geotekniska institut, SGI, rekommenderar att inför projekteringen bör frågor om behov och omfattning av geotekniska utredningar bedömas av geotekniskt sakkunnig. SGI har inga synpunkter gällande miljögeoteknik.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. Ellevio kommer att utreda behovet av geotekniska undersökningar i samband med detaljprojekteringen.

Skogsstyrelsen skriver att de inte tar ställning till var eller om ledningarna anläggs.

Skogsstyrelsen har inte gjort något fältbesök i området i samband med den här remissen. Det finns inga överlappande kartskikt i Skogsstyrelsens digitala system som talar för att skogsmarken i fråga har höga natur-, kultur- eller sociala värden. Det utesluter inte förekomst av odokumenterade värden inklusive hänsynskrävande biotoper. Det är bra att ni gjort en egen inventering som belyser områdets kvaliteter. Under rubriken 4.3.5 Skadeförebyggande åtgärder, bör det stå att avverkning inte ska ske under häckningsperioden. Istället för att toppkapa träd kan det också vara lämpligt att bara reducera kronan genom att ta bort grenar. Spara om möjligt bärande mindre träd och buskar som inte når upp till ledningen t ex rönn och hassel.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. Ellevio beklagar felskrivningen om tidpunkt för avverkningen. I den kommande MKB:n kommer Ellevio att se över de skadeförebyggande åtgärderna. Mindre bärande träd och buskar, som inte utgör elsäkerhetsrisk, sparas generellt vid skogligt underhåll. Det ska läggas till som skadeförebyggande åtgärd även vid avverkning för ny ledningsgata. Träd som utgör så kallat farligt kanträd på grund av sin höjd (riskerar att nå faslinorna om de faller) behöver toppkapas för att få bort risken.

Strålsäkerhetsmyndigheten skriver att de inte har några synpunkter på underlaget. SSM lämnar allmän information om elektriska och magnetiska fält i sitt yttrande.

Svenska kraftnät skriver att de inte har något att erinra mot upprättat förslag.

Trafikverket skriver att de noterar att både förordad sträckning och alternativ 2 korsar väg 2959 för vilken Trafikverket är väghållare.

Fortsatt planering och genomförande – avtal och tillstånd

Tillstånd krävs enligt 44 § väglagen (1971:948) för ledningar som är inom vägområdet och/eller korsar en statlig väg. Utöver tillståndet krävs ett avtal med Trafikverket för att få tillträde till vägområdet. Mer information om ansökan finner ni på Trafikverkets hemsida: Ansök om ledningsärenden inom vägområdet - Bransch (trafikverket.se).

Placeringen av stolpar, stag och ledningar vid väg ska följa Trafikverkets publikation 2017:227 ”Ledningsarbete inom det statliga vägområdet”.

Trafikverket vill också upplysa om att dispenstrafik kan behöva sökas. Om det gäller kommunöverskridande transporter så söks detta hos Trafikverket annars respektive kommun. Mer information hittar ni här: <https://bransch.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/vag/Transportdispens>.

Övrigt

Uppförande av byggnader och andra föremål högre än 20 meter kan komma att påverka luftfarten. Samråd ska då ske med Luftfartsverket och Försvarmakten. Blanketter och mer information hittas hos Luftfartsverket.

Sammanfattande bedömning

Trafikverket har inget att erinra mot någon av sträckningarna under förutsättning att ovanstående synpunkter beaktas.

Ellevios bemötande

Ellevio avser att beakta Trafikverkets synpunkter i det kommande arbetet.

Luftfartsverket och Försvarsmakten ingår i detta samråd och har fått underlagsmaterial från Ellevio.

3.4 Organisationer

Mariestads naturskyddsföreningen skriver att de inser att den aktuella batteriproduktionen är viktig för omställningen till ett fossilfritt transportsystem och att fabriken var den än skulle anläggas kommer att föra med sig stora förändringar i naturen och infrastrukturen. Bland flera stora medföljande frågor är eldistribution en. Det elnät som ska byggas måste i så hög utsträckning som möjligt ta hänsyn till de naturvärden som finns och skapa så lite påverkan på miljön som möjligt.

Mariestads naturskyddsförening har följande synpunkter:

- Då elledning i steg tre ännu inte finns planerad är det svårt att se helheten av de olika projektens effekter på naturen i området. I riskområdet för steg 3 ligger det vackra elljusspåret i Ullervad med hög tall och blandskog. Alla synpunkter kring dragningen i steg 2 kan komma att tillintetgöras av byggnationen de stora ledningarna i tredje steget.
- I området finns en mosse, Tranbärsmossen, och flera mindre lokaler med skyddsvärd natur (naturvärde 2 och 3). Det föreslagna alternativet tycks ge minst effekter på några av de mindre lokalerna och passerar vid sidan av Tranbärsmossen. Dock är det så att upptagning av en kraftledningsgata riskerar att påverka vattentillförseln till mossen och skapa uttorkningsskador på biotopen. Önskvärt vore att ledningen hade ett större avstånd till mossen och alltså drog något längre till öster än enligt föreslagen plan.
- Med tanke på att det material som används i ledningsstolparna impregneras med kopparsalt som påverkar vatten och kan ge upphov till skador på vattenlevande växter och djur finns ytterligare skäl att dra ledningen på största möjliga avstånd från Tranbärsmossen.
- I området finns flera skyddsvärda arter, både fåglar, groddjur och växtlighet. Hänsyn måste så långt möjligt tas till detta både nu i steg två och senare i steg tre. De nya dammarna för groddjur kommer att ligga i närområde till det nya ställverket. Vilken påverkan kommer detta att medföra för djuren?

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. Ellevio håller med om att det är svårt att få en helhetsbild över elförsörjningen till Volvos batterifabrik i och med att ledningssträckningen för steg 3 inte är klar än. I arbetet med steg 3 tar Ellevio med sig synpunkterna som har kommit in för steg 2.

Ellevio utreder möjligheten att skjuta ledningssträckningen något längre till öster så avståndet till mossen ökar något. Justeringsmöjligheterna är dock inte stora då det finns bostadshus öster om sträckningen att ta hänsyn till samt att ledningarna måste komma in till stationen på ett tekniskt lämpligt sätt.

I den kommande MKB:n kommer Ellevio att beakta närheten till livsmiljöer för större vattensalamander. MKB:n kommer även att hantera hur undvikande av skada på groddjur, samt deras livsmiljöer och viloplatsen kan säkerställas.

Ellevio vill förtydliga att miljökonsekvenserna för transformatorstationen hanteras inom ramen för 12:6-samråd för stationen. Naturskyddsföreningens yttrande kommer att beaktas även inom arbetet med stationen.

3.5 Fastighetsägare och allmänhet

Fastighetsägare till Eklunda 1:4 lämnar synpunkter och information enligt nedan.

Förstahandssynpunkt: Är att vi står eniga med övriga berörda markägare i gemensamt inlämnade synpunkter för berört område, vilken vi även undertecknat.

Andrahandssynpunkt: Om ni inte beaktar de synpunkter som vi samtliga markägare lämnat enligt ovan, vill vi för vår del lämna följande synpunkter enligt nedan.

Vi förordar en liten justering av den sträckning ni förordar enligt bifogad karta. Anledningen är att vi anser att man i möjligaste mån bör följa befintliga fastighetsgränser för att inte försämra arronderingen av befintliga skiften. Fördel för eran del är ju dessutom att vår föreslagna sträckning ger en mindre vinkel på ledningen och därmed färre stag.

Vi har även försökt få information om ledningsdragningen till transformatorn i Timmersdala, men tyvärr får vi inte ta del av den. Detta gör det svårt för oss att ha en uppfattning/synpunkt på helheten eftersom vår fastighet ligger alldeles söder om transformatorn. Om ledningsdragningen ser ut som vi anger i bifogad karta tas hela vårt skifte enligt streckat område i anspråk. Vi anser att detta område då blir likställt värdemässigt med området för transformatorn och kommer därför att kräva samma ersättning som markägare till transformatorområdet fått.

Vårt förslag till sträckning av ledningen till Timmersdala är enligt bifogad karta. Vi grundar detta på att Ellevio ska ta hänsyn till möjligheten att bedriva rationellt skogsbruk.

På grund av att vi i nuläget ska lämna synpunkter på hälften av intrånget så förbehåller vi oss rätten att helt ändra ståndpunkt av våra nu ingivna synpunkter ovan.

Ellevios bemötande

Ellevio kommer att se över sträckningen för det förordade alternativet efter detta samråd, för att se om den kan förbättras något. Det är flera olika aspekter som är viktiga att ta hänsyn till när en ledningssträckning tas fram – hänsyn till naturmiljö och teknisk framkomlighet. Där det går och är lämpligt har Ellevio som ambition att följa fastighetsgränserna.

Arbetet med ledningsdragningen för steg 3 är fortfarande i ett utredningsskede, och därmed vill vi ännu inte redovisa sträckningsalternativ för fastighetsägare och allmänhet. När det finns färdigutredda alternativ även för ledningarna för steg 3 kommer Ellevio att bjuda in till samråd.

Marken för transformatorstationen avser Ellevio att förvärva såsom vi normalt gör för våra stationsområden. Marken för våra ledningsgator köper vi inte, utan vi inhämtar istället en rättighet att nyttja någon annans mark för ledningsdragning. En engångsersättning för intrånget utbetalas till markägaren. För att beräkna intrångsersättningen tillämpas Lantmäteriets och energibranschens normer och schabloner. Utöver det utgår alltid ett påslag med 25 procent, enligt gällande regler i expropriationslagen. Fastighetsägare som tecknar markupplåtelseavtal får även en frivilligersättning enligt energibranschens policy.

Fastighetsägare till Eklunda 3:16 skriver att hen anser att ledningen bör dras utmed väg 200 (Mariestad-Töreboda) från Torstorp till Bengtstorpsvägen mot blivande industriområde, sedan söderut till station Korstorp. Detta förslag berör endast 3 fastigheter.

- Enklare att bygga
- Jordbruksmarken går fortfarande att odla
- Betydligt mindre markförstöring
- Klimatsmartare.

Detta alternativ bör utredas och jämföras med övriga alternativ.

Alternativ 2 är sträckning 2 i samrådsunderlaget. Denna sträckning påverkar 9 fastigheter istället för 3 fastigheter i förstahandsvalet som beskrivs ovan.

- Stor negativ inverkan på det vilda djurlivet
- Friluftslivet som är stort i denna skog
- Jakten.

Alla måste börja bli rädda om all växtlighet för klimatets skull.

Alla markägare måste få info om var den stora kraftledningen från Timmersdala ska dras för att kunna ta rätt beslut.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. Alla sträckningsalternativ som föreslås under samrådet kommer att beskrivas i kommande MKB med argument för varför de inte bedöms som genomförbara eller lämpliga. Ellevio tolkar beskrivningen som att föreslagen sträckning går till Bengtstorpsvägen (väg 2959) och strax därefter, innan industriområdet, viker av söderut. Det är flera olika aspekter som är viktiga att ta hänsyn till när en ledningssträckning tas fram – hänsyn till naturmiljö, boendemiljö, teknisk framkomlighet, med mera. Ellevio kan redan nu ange att det föreslagna alternativet skulle korsa område för kompensationsdammar/våtmarker som håller på att anläggas öster om nytt industriområde. Ellevio bedömer att det inte är lämpligt.

Ellevio uppskattar att fastighetsägaren till Eklunda 3:16 tycker det är viktigt att tänka på klimatet. Den aktuella ledningen ska kraftförsörja Volvos nya batterifabrik. Batterier är en förutsättning för elektrifieringen av fordonsflottan vilket i sin tur är en del i omställningen till ett mer hållbart och klimatvänligt samhälle.

Arbetet med ledningsdragningen för steg 3 är fortfarande i ett utredningsskede, och därmed vill vi ännu inte redovisa sträckningsalternativ för fastighetsägare och allmänhet. När det finns färdigutredda alternativ även för ledningarna för steg 3 kommer Ellevio att bjuda in till samråd.

Fastighetsägare till Segerstad 1:1 och Rösslingen 17 skriver att hen önskar att Ellevio drar ledningen rakt över Bengtstorpskorset och går över gårderna istället. Att gå över skogen är ej lämpligt.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. Alla sträckningsalternativ som föreslås under samrådet kommer att beskrivas i kommande MKB med argument för varför de inte bedöms som genomförbara eller lämpliga. Det är flera olika aspekter som är viktiga att ta hänsyn till när en ledningssträckning tas fram – hänsyn till naturmiljö, boendemiljö, teknisk framkomlighet, med mera. Ellevio antar att "Bengtstorpskorset" är där vägen mot Bengtstorp ansluter till väg 202. Det sträckningsförslaget bemöts ovan.

Fastighetsägare till Segerstad 2:4 skriver att hen har informerat om planerad solcellsanläggning. Säkerställ att detta är noterat. Berör Segerstad 2:4, 1:19, 12:1, Eklunda 3:31, m.fl.

Vi hade velat få information om nästa sträckning, ledningen i riktning Timmersdala, för att kunna ge relevanta synpunkter och tänka vad som blir bra för helheten.

Vi anser att det bästa vore att gräva ner ledningarna.

Det av Ellevio avfärdade alternativet anser vi borde utredas vidare. Det vore att föredra framför de två alternativ som presenteras idag.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet och tar med sig synpunkterna i det fortsatta arbetet. Ellevio hade hoppats på närmare uppgifter om planerad solcellsanläggning under samrådet. Det är flera olika aspekter som är viktiga att ta hänsyn till när en ledningssträckning tas fram – hänsyn till naturmiljö, boendemiljö, teknisk framkomlighet, med mera. Konkreta exploateringsplaner försöker vi ta hänsyn till. I detta fall har Ellevio ännu inte mottagit någon tidig förfrågan om anslutning av solcellspark. Väldigt tidiga och vaga planer är inte möjligt för oss att anpassa oss till.

Det är inte ett realistiskt alternativ att gräva ner de planerade ledningarna av hänsyn till tekniska, ekonomiska och miljömässiga aspekter. Detta har förklarats mer ingående i samrådsunderlaget.

Det är flera berörda markägare till förordat alternativ som istället önskar det avfärdade alternativet som går mer över öppen odlingsmark. I MKB:n kommer motiveringen till valet av sträckning fördjupas.

Arbetet med ledningsdragningen för steg 3 är fortfarande i ett utredningsskede, och därmed vill vi ännu inte redovisa sträckningsalternativ för fastighetsägare och allmänhet. När det finns färdigutredda alternativ även för ledningarna för steg 3 kommer Ellevio att bjuda in till samråd.

Fastighetsägare till Segerstad 2:20 skriver att de föredrar den ”förkastade” dragningen enligt grönt alternativ i samrådsunderlaget.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet och tar med sig synpunkten i det fortsatta arbetet. Det är flera olika aspekter som är viktiga att ta hänsyn till när en ledningssträckning tas fram – hänsyn till naturmiljö, boendemiljö, teknisk framkomlighet, med mera. Det är flera berörda markägare till förordat alternativ som istället önskar det avfärdade alternativet som går mer över öppen odlingsmark. I MKB:n kommer motiveringen till valet av sträckning fördjupas.

Fastighetsägare till Segerstad 12:1 skriver att de vill att Ellevio återupptar sträckningsförslaget som är avfärdat (grönt).

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet och tar med sig synpunkten i det fortsatta arbetet. Det är flera olika aspekter som är viktiga att ta hänsyn till när en ledningssträckning tas fram – hänsyn till naturmiljö, boendemiljö, teknisk framkomlighet, med mera. Det är flera berörda markägare till förordat alternativ som istället önskar det avfärdade alternativet som går mer över öppen odlingsmark. I MKB:n kommer motiveringen till valet av sträckning fördjupas.

Fastighetsägare till Borrud 18:1, Eklunda 1:4, 3:16, Erikstorp 2:1, Segerstad 1:19, 2:4, 2:20, 12:1, Ullervad 2:2-5, 20:1, 21:2 och 25:1 beskriver alternativ som de samlat förordar istället för de alternativ som presenteras, där 1 är det som de förordar främst sedan 2 och 3.

1. Gräv ner ledningen. Vi anser att det bästa alternativet är att gräva ner kraftledningen. Detta för att det ger minst påverkan på området där det både finns produktiv skogsmark och rikt friluftsliv. Detta alternativ förordar vi mest.
2. Dra sträckningen utmed väg 202 (Törebodavägen) från Torstenstorp mot Mariestad till "Bengtstorpsskorset" sedan söderut mot Korstorps ställverk. Denna sträckning innebär mindre påverkan på skog och jordbruksmark. Sträckningen passerar främst över kommunens mark som är köpt för ändamålet att bygga industri på. Det innebär mindre intrång och lättare handläggning av byggnationen av ny kraftledning. Det pågår också redan inlösning av de fastigheter som påverkas av industriområdet av Mariestads kommun.
3. Grön sträckning ("avfärdat förslag"). Ett rakare alternativ som innebär en kortare sträckning och mindre påverkan på mark. Det är också ett förslag som ger mindre påverkan på känsliga naturområden. Det påverkar inte marken i samma utsträckning om kraftledning går över åker, då det fortsatt går att odla under ledningen. Produktiv skogsmark däremot påverkas negativt av att tas i anspråk till kraftledning, dvs. det går inte att använda marken under ledningen samt att de träd som blir kvar bredvid kraftledningsgatan riskerar att blåsa ner. Detta då de träd som blir kvar blir känsligare för vind och det är en kostnad som inte inräknas i ersättningen. Placeringen av denna sträckning gör att man kan nyttja impedimentmark för att placera ledningsstolpar på vilket är positivt. En annan fördel är att det också är lättare att kontrollera ledningen och att det kräver mindre röjning under ledningen. Vill också påpeka att projektering av solcellspark pågår där ledningen är föreslagen.

Samtliga tre ovanstående alternativ påverkar området mindre än den förordade sträckningen och alternativ 2. Det blir också mindre påverkan på det rika friluftsliv som finns i området så som ridning, mountainbike, jakt, vandringsstråk, löpning, hundsök, m.m.

Vi är också fortsatt intresserade av hur den större kraftledningens sträckning som ska gå till Timmersdala, då det också påverkar och vi tycker det är viktigt med ett helhetstänk kring de nya ledningarna.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet.

1. Det är inte ett realistiskt alternativ att gräva ner de planerade ledningarna av hänsyn till tekniska, ekonomiska och miljömässiga aspekter. Detta har förklarats mer ingående i samrådsunderlaget.
2. Förslaget att dra ledningarna längs väg 202 till Bengtstorpskorset för att därefter vika av söderut till station Korstorp har bemötts ovan, se bemötande till ägare av fastighet **Eklunda 3:16**.
3. Det är flera berörda markägare till förordat alternativ som istället önskar det avfärdade alternativet som går mer över öppen odlingsmark. I MKB:n kommer motiveringen till valet av sträckning fördjupas. Uppgifterna om solcellspark har bemötts ovan. Se bemötande till ägare av fastighet **Segerstad 2:4**.

Arbetet med ledningsdragningen för steg 3 är fortfarande i ett utredningsskede, och därmed vill vi ännu inte redovisa sträckningsalternativ för fastighetsägare och allmänhet. När det finns färdigutredda alternativ även för ledningarna för steg 3 kommer Ellevio att bjuda in till samråd.

Erikstorp 1:4 har lyft önskemål om en sträckningsjustering inom dess fastighet i det fall Ellevio väljer att gå vidare med förordad sträckning. Dock förordar de främst de tre förslag de skickat in tillsammans med andra berörda markägare.

Ellevios bemötande

Ellevio har haft dialog med fastighetsägaren om en eventuell sträckningsjustering inom dennes fastighet.

För de sträckningsjusteringar som görs efter samrådet kommer ett kompletterande samråd genomföras för de som berörs av justeringen.

Privatperson 1 skriver att hen förordar att alternativ 1 tas upp till ny prövning.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. Ellevio tolkar yttrandet som att det är det avfärdade alternativet som önskas tas upp för ny prövning. Det är flera olika aspekter som är viktiga att ta hänsyn till när en ledningssträckning tas fram – hänsyn till naturmiljö, boendemiljö, teknisk framkomlighet, med mera. Det är flera berörda markägare till förordat alternativ som istället önskar det avfärdade alternativet som går mer över öppen odlingsmark. I MKB:n kommer motiveringen till valet av sträckning fördjupas.